

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКИЙ СКОРОТЕЧА.

ГОД. I.

ИЗДАС.

ТЕЧ. I.

ДМИТРИЙ ИОВАНОВИЧЪ.

Неделя, 15. Септемб.

Число 22.

1842.

НАРОДНА ПЪСМА СРБСКА.

(коначъ)

Калпакъ збаци Ваистине слуга,
 Калпакъ збаци па се ушиштю;
 Свесрдно га запытала майка:
 „Чедо мое Ваистине слуго,
 „Што си ми се поиштио сыне.
 Онда вели Ваистине слуга:
 „Ей госпою Ангелю майко,
 „У Йове су неверицице слуге;
 „Ако буде кои олазио,
 „Да ми калпакъ на глави бияше,
 „Па ће мене доказати Јови.—
 Ангеля тио одговора:
 „Ваистине мое чедо драго,
 „Я ћу за те то одговоръ дати,
 „Не ће тебе покарари Јова.
 Кадъ су били двору у авлију,
 Изашла є люба Јованова,
 Да привати стару свекрвицу,
 Окренула є песму на запевку.
 Онда вели мати Ангеля:
 „Красна снао любо Јованова,
 „Заръ є тако сада време дошло?
 „Заръ се тако свекрва превата?
 „Окренула с' песму на запевку,
 „Ел' те скоро покарао Јова?
 „Ако те є скоро покарао,
 „Неска снао, кара ће га майка.
 Ал' беседи люба Јованова:
 „Свекрвице моя стара майко,
 „Јова ти се и самъ покарао,
 „Јова ти є боланъ на самрти,
 „Разболесе и оће умрети.
 Па намаче люба Јованова,
 Па намаче слуге и дворане,
 Преватише стару Ангелю,
 Ушетала є у бијеле Дворе.
 Јованъ лежи боланъ на самрти,

Надъ ињимъ браташъ Максиме Владика,
 Чита брату самрту молитву.
 Ал' изъ мука Јова проговара:
 „Ей Бога ти моя вѣрна любо,
 „У нась има до три куле блага,
 „Сдну кулу издай ми за душу,
 „Другу кулу слугама исплати,
 „Трећу кулу ты себи остави.
 Онда вели мати Ангеля:
 „Деспотъ Јово, мое чедо драго,
 „На кимъ сыне нарочуешь майку?
 „На кимъ сыне земље и градове?
 „На кимъ сыне конј и соколе?
 „На кимъ сыне ризнице и благо?
 Онда вели Деспоте Јоване:
 „Моя майко, моя сладка рано,
 „Мое земље и мои градови,
 „Чие л' инесу, чие л' быти и неће?
 „Мон, майко, конји и соколи
 „Моме братцу Максиму Владику,
 „Крушедолу светомъ манастиру,
 „Мое майко ризнице и благо
 „Моме братцу Максиму Владику,
 „Крушедолу светомъ манастиру;
 „А ты майко, моя сладка рано,
 „Узми майко штаку и павлаку,
 „Па ты иди просити по свету,
 „За Бога проси, а за душу дели,
 „Одъ данъ до данъ, докъти данъ не доће.
 „И ты ћешь се приставити стара
 „Крушедолу светомъ манастиру.
 То изрече Деспоте Јоване,
 То изрече па се раста съ душомъ.
 Господа га лепо оправише,
 Оправише, лепо саранише,
 Све како є Јова наручио,
 По закону као што доноси.
 А жалостна Ангеля майка,
 Она узе штаку и павлаку,
 Она оде просити по свету.

За Бога проси, а за душу дели,
Одъ данъ до данъ, докъ ѹой данъ не дође.
И она се приставила стара
Крушедолу светомъ манастиру,
Те се зове Майка Аиљеља,
Те се пою божје Летурдје,
Безъ промене до суда страшнога,
Безъ промене докле є измене.

Саобщтјо Пречести. Г. К.

ТРГОВИНА И НЬНА ВРЕДНОСТЬ.

Трговина є једно одъ наймоћнији средства за човеческо препитаніе и изображеніе, средство, кое земљу, на којој обитавамо, обилитимъ благомъ свјој народа чини, и производе свјој поднебју у найдалѣ предѣле разности. У народу безъ разлике порекла, почемъ се изъ првага степена дѣтиства изкобела, появесе и различите жеље и потребе, кое се и у томъ састоје, да онъ оне производе и рукодѣлја, кое кодъ страни народа упозна, а самъ дома урадити и добавити кадаръ ије, узима; а напротивъ тога, да плодове свое земље, кои су му за собственно препитаніе излишиши, у промену даје. Одовудъ у строгомъ смислу трговица се рађа. Слѣдство тога є, да народи, као што предъ очима имамо, у све оне части свѣта оде, и броде, гдје јимъ се види, да ће съ ползомъ промене чинити, быле за новце или утакмице. Такова путована постављају у движеніе множину човеческе снаге, и разширују просторъ знания, а сва нова изобрѣтеніја рађају и нове науке! — Трговији народъ дакле не само што себе материјално подиже, и свое благостояње утврђује, него осимъ тога поси са собомъ заметакъ и побуђенѣ къ вишемъ изображенію, умѣтности и слободи. — Живый тога примињејь имамо, ако бацимо погледъ па енглезку радиностъ, ићу развијену силу и втечење на свашта. Колика є народима материјална (просто рећи новчана) полза одъ трговине, ласно є измерити, кадъ у призрѣніје узмемо, да све оне ствари, кое ни за собственно нити пакъ за сусѣдно саобрѣтеніе способне ишу, у све части свѣта посе, где је нема. Трго-

вина пооштрава све снаге уобичте. Земљо-дѣлца, стоководца, майстора и фабриканта потрошакъ (Consumtion) производе умножава, а чрезъ то послу, који се па обработава пресни материјала обраћа, већу плату прибавља, и тако свагда и у свачемъ живости и полезну дѣятельность око себе разпространјава. —

Довде є текъ страномъ о трговини, и ићнимъ материјалнимъ користима говорено. —

Мы бы трговину на весьма низку точку вредности и моралитета поставили, кадъ бы чрезъ ю само текъ умножавали материјално благо. Трговина има и благородију на хуманизму основану цѣљ, а та є умноженіе умни и морални добара, чрезъ кое се трговина досадъ тако безконачно важна, и благодатна за изображеніе човечества показала. Трговина саставља разсјеја управљења свеколике дѣятельности свјој народа у органичнији ланацъ. Трговина, а нарочито слободна, чини да се валиност и новост рукоđелни производа насекоро по читавомъ свѣту простре, и къ послѣдованију дражи. Ако се кадкадъ и виче на малешњији духъ, и на немилосрдну себичност, чимъ су не само мале трговине скопчане, него є чрезъ неуморне труде за новчанији добитакъ у караптеру свјој народа већ уселилосе: то опетъ нетреба заборавити, да се и чрезъ то благодатна дѣятельность трговине подиже, и да се таковы клеветника и у остальнымъ редовима и званіјама находи. Но то є тражити на не-премѣримомъ предъ нама лежећемъ полю воспитанія и изображеніја.

(коиацъ слѣдује)

ШКОЛЕ у СРБИИ.

Рускиј журналь министерума народногъ просвѣщенија у најновијемъ свомъ числу (Априла т. г.) садржава вѣсти о школама у Србији, изъ који мы слѣдујуће изводимо.

Настављења у Србији прїе почетка овога вѣка ніје было. Подъ владомъ турскомъ

задржавашесе текъ старый смиреный обычай, дѣчицу у читаню црквенославенскогъ езика у манастирима обучавати, но брой дѣце, која су ово наставлѣніе участвовала, ніе буо тако знатанъ, и само є ограничаваосе на ону дѣцу, која су се свештеничкомъ станю посвѣщавала. У почетку прошлога вѣка, кадъ су Аустріанци скоро цѣломъ данашњомъ Србомъ завладали били, покуша Архіепископъ бѣоградскій (1726 — 1731) у овой вароши уредну школу основати, и на тай конацъ дозове учителѣ изъ Кієва. Кадъ су пакъ Аустріанци Србію опеть Турцима уступити морали, то и ово заведеніе пропадне, и наставлѣніе юшъ у хуђе станѣ дође иего пріе; єрбо Турци, Србліума више не повѣраюћи, тако уреде, да на сва виши духовна достоинства Грци поставляни су бывали, који су народу туђи и на овога изображеніе ладнокрвни, а кадкадъ башъ тому и противни били. Стопрамъ кадъ є Каџорђе устао, опеть се школама почетакъ учени. Овай Вођа, акопремъ є и самъ неизображенъ био, и, као и сви иѣгови другови, вити читати знао ніе, ипакъ осећао є вредность изображенія, — устрои иѣколико книжи школа, а и шта юшъ једно више войничкогъ наставлѣнія заведеніе. У овомъ га є подпомагао познатый Доситеј Обрадовићъ, Србскій Анахарсисъ названий, који є у ослобођеномъ Бѣограду настаніо и свой трудолюбивый и радиный животъ окончао. У осталомъ тадашњѣ тужно станѣ Србіе и непрекидный ратъ недозволяваше, да се овай засаћеный вртъ изображенія, колико бы требало, иѣгуе. Само су се школе придржавале съ великимъ натегомъ, и кадъ Србіја на концу год. 1813 као жертва опеть у турске руке падне, готово све изъ корена утаманисе.

Међу тимъ зулуму одпоръ се учини, и кадъ склопљеный одъ Милоша 15 Декембра 1815 трактать Србії самостоятельность поврати, опеть, наравно у несвршеномъ станю, подигнуто буде иѣколико школа. Милошъ

є тому, колико му силе допушћаваху, у помоћь притицао, али иѣгова средства быяху яко ограничена. При свемъ томъ одъ године 1816 до 1835 у различитымъ мѣстима заведено є до 35 книжи школа, и шта юшъ у Бѣограду год. 1832 основа за вишу школу положена є была; године 1835 ова се у Крагуевацъ премѣсти, и у гимназију одъ двѣ класе преобрести съ опредѣлѣніемъ, да се сваке године съ једномъ класомъ умножава дотле, докъ се надлежећій брой неизпуни. Међу тимъ признати морамо, да су како ниже школе тако и исте гимназије у весма по-ремећеномъ станю биле. Учители су предавали шта су хтѣли, или управъ рећи шта су знали и могли. Извѣстіја ни су морали никомъ давати, осимъ може быти кадкадъ обштинама, кое су школе завеле. Какове ће предмете предавати, ніе ијмъ было прописано, и наставлѣніе састављо є у читаню и рачунаню, чему су юшъ гдѣгдѣ и начетци славенске граматике придалисе. Найпосле Правительство, кое сваке године све јаче быва, озбильски се тога прихвати, наименује директора, који ће сваке године двапутъ све школе посѣштавати, начињају наставлѣніја проматрати, и учительима нуждно руководство подѣливати. И одъ то доба умноженъ є брой и школа и ученика тако, да є у течаю одъ последић три године већъ 88 до 90 школа основано, у којима до 3000 ученика има.

У то исто доба, осимъ гимназије, юшъ три главне школе у Шабцу, Чачку и Савчару биле су основане. Ове су саостоялесе изъ двѣ мање граматикальне класе, и пѣљ ијмъ є была дѣцу за гимназије преправити. Међу тимъ се и гимназија съ петъ класа подпуни, и Министеріумъ явногъ просвѣщеніја установи, кому се морао свакогъ мѣсцеца извѣстіја о станю школа слати. Садъ се дакле у Србији находит 1) нормалне школе, 2) главне школе, 3) гимназије, и 4) єданъ лицей.

(коначъ слѣдује)

НАРОДНИ ДЕПУТИРТИ НА СОБОРУ У
КАРЛОВЦИМА г. 1842.

I. Изъ архідієцезе карловачке.

1. Єротей Мутибарић, Архимандритъ гретежкій.
2. Антоній Лонгиновић, Прота шидскій.
3. Урошъ Милутиновић, Парохъ.
4. Стефанъ Баронъ Јовић, Обрштеръ варадинске граничарске регименте.
5. Стефанъ Грофъ Бранковић, Мајоръ у миру.
6. Лемаић, Мајоръ варадинске граничарске регименте.
7. Василіе Лазаревић, Мајоръ Аудиторъ и Биргермайстеръ у Земуну.
8. Јосифъ Матић, Ритмайстеръ Аудиторъ и Биргермайстеръ у Карловцима.
9. Стоичевић, Малый Судацъ сремске вармеће.
10. Димитрије Рогулић, Присѣдатель сремске вармеће.
11. Петаръ Георгіевичъ, Нотарошъ у Беломбрду.

II. Изъ дієцезе темишварске.

12. Самуилъ Маширевић, Архимандритъ бездинскій.
13. Василіе Стояновић, Прота чанадскій.
14. Василіе Каракони, Прота липскій.
15. Никола Докторовић, кр. Столникъ и Присѣдатель више вармећа.
16. Сава Вуковић, Великій Судацъ темишварске вармеће.
17. Теодоръ Петровић, више вармећа Присѣдатель.
18. Лука Кенђелацъ, диштрикта кикинскогъ Судацъ, и окр. школа Директоръ.
19. Максимъ Паску, Адвокатъ и Присѣдатель крашовске вармеће.
20. Никола Радиковић, Капетанъ нѣмачко-банатске граничарске регименте.

III. Изъ дієцезе бачке.

21. Данилъ Петровић, Прота новосадскій.
22. Паво Стаматовић, Парохъ сегединскій.
23. Јосифъ Поповић, Игуманъ боћанскій.

24. Јоанъ Трумић, Капетанъ шайкашкогъ баталiona.
25. Манойловић, Капетанъ бачкога диштрикта.
26. Давидъ Коньовић, Конзулъ сомборскій.
27. Јоанъ Хаджић, Сенаторъ новосадскій.
28. Исидоръ Николић, бачке вармеће Великій Нотарошъ.

IV. Изъ дієцезе вршачке.

29. Арсеніе Јоановић шакабентъ, Архимандритъ месићкій.
30. Трандафировић, Прота вршачкій.
31. Поповић, Прота мехадискій.
32. Евгеніе Яношъ, Капетанъ влашко-илирске граничарске регименте.
33. Орешковић, Капетанъ влашко-илирске граничарске регименте.
34. Никола Папхази, Великій Судацъ темишварске вармеће.
35. Георгіе Папхази, више вармећа Присѣдатель.
36. Атанасіевић, Малый Судацъ крашовске вармеће.
37. Петаръ Ягодић, више вармећа Присѣдатель.
38. Теодоръ Недельковић, вршачкій Судацъ.

V. Изъ дієцезе арадске.

39. Лаврентій Герчић, Протосинђель и Администраторъ ходошкій.
40. Атанасіе Боцко, Прота великоварадскій.
41. Патриціе Попескуль, епископскій Протођаконъ.
42. Петаръ Чарноевић одъ Маче и Малогъ Ороса, више вармећа Присѣдатель.
43. Георгіе Браћанъ, арадске вармеће Присѣдатель.
44. Димитрије Антоновић, конзисторіе великоварадске Нотарошъ.

VI. Изъ дієцезе карловачке.

45. Севастіанъ Илић, Игуманъ гомирскій.
46. Петаръ Вучковић, Прота.
47. Симеонъ Поповић, Прота.

48. Аксентије Теодоровићъ, Капетанъ 1. банске граничарске регементе.
49. Михаилъ Јосићъ, Капетанъ 1 банске граничарске регементе.
50. Никола Бунђевацъ, Капетанъ огулинске граничарске регементе.
51. Петаръ Арловъ, Капетанъ оточке граничарске регементе.
52. Дамјанъ Груићъ, Капетанъ 2 банске граничарске регементе.
53. Ђорђе Главашъ, Капетанъ слуинске граничарске регементе.
54. Будисавъ Будисављевићъ, Капетанъ личке граничарске регементе.
55. Петаръ Станићъ, Обрлайтнантъ оточке граничарске регементе.
56. Мойсіје Балтићъ, Лайтнантъ 2 банске граничарске регементе.
57. Вазиліје Заставниковићъ, Лайтнантъ личне граничарске регементе.

VIII. Изъ дієзезе будимске.

58. Дашиљ Чупићъ, архимандритъ грабовачкій.
59. Јоанъ Витковићъ, Прота будимскій.
60. Јоанъ Живковићъ, Прота мохачкій.
61. Атанасије Михайловићъ, Адвокатъ.
62. Теодоръ Павловићъ, Адвокатъ.

VIII. Изъ дієзезе пакрачке.

63. Анатоліје Јовановићъ, Игуманъ леповинскій.
64. Јоанъ Раичевићъ, Прота северинскій.
65. Димитріј Лончаревићъ, Прота боровскій.
66. Доићъ, Парохъ.
67. Мусулинъ, Мајоръ градишке граничарске регементе.
68. Михаилъ Стојисављевићъ, мајоръ варашдинско-крижевачке граничарске регементе.
69. Самуиљ Остојићъ одь Левенхайма, Капетанъ Аудиторъ у миру.
70. Павао Будимиръ, Капетанъ св. Ђурђевачке граничарске регементе.
71. Јоанъ Витошъ, Капетанъ бродске граничарске регементе.

72. Александеръ Шеловићъ, Капетанъ св. Ђурђевачке граничарске реигменте.
73. Димитрије Вуковићъ, Великій Фишкалъ осѣчкій
74. Теодоръ Пантелићъ, Адвокатъ.
75. Винценцо Орлушићъ, Трговацъ.

БУГАРСКА.

(конаци)

Бугари, кои сви турски знаду, имаю собственъ језикъ безъ граматике. Овай слабо се разликуе одъ старославенскогъ језика, на коемъ Руси и Срби службу Божију одправљају, и зато га последни разуму. Особито велику наклоност и любавь показую Бугари къ пѣваню. Ныове пѣсме имаю иже невеселе и жалостне мелодіе, скоро све полугласомъ праћене, и то ијмъ собственъ меланхоличный значай причинява. Народны пѣсама у ныјовомъ језику има много; но те су тако просте и народне, да у преводу никакве важности неимаю. Ипакъ као покушенъ саобщавамъ одъ рѣчи до рѣчи съ бугарскогъ преводъ једне сасвимъ просте пѣсме, коя је тужеће и жалостне мелодіе.

Нит' овчице, нит' ливаде,
Ни юнета, ни поляне,
Ни лозице, ни градине,
Нит' колибе, јдна дѣво,
Ты неимашъ властите.

Нит' ливада, нит' поляна,
Нити стадо мени треба,
Твоя желимъ быти овца,
Твой полюбацъ мени лоза,
Ахъ среће ти хоћу текъ.

О Бугарко вретено ти,
Лѣну вуну поклони њу,
Да за свате ѡаткашъ беза,
За постелю шаремъ њилимъ,
Гдѣ њу съ любомъ почпнут'.

Ныове пѣсме већиномъ произлазе изъ постойбине бугарскогъ нарѣчія и собствене мелодіе. И плесъ Бугари любе. Овай се изъ простогъ ритмичногъ напредъ и назадъ ступају састои. У овомъ плешућемъ гибашу често ступа читава свадба одъ једногъ села до другогъ. Плесъ прате необычно надалеко

разлежуће се и кричуће гайде. У велике празнике 3 до 4 гайдаша стекусе заједно, кои очарајуће музикалине гласове само у растојању од поль сата слушати сама могао. Истый плесъ обычно спроводе ритмичне пѣсме, и читавъ образъ овогъ плеса, кои є истый и при светковинама данашни Грка, чинисе као да є гибанияма хора изъ старогрчкаго трагедія одузетъ.

Я самъ дуже времена у бугарскимъ селима живіо, и веселе часове у колибама овы просты и миролюбивы людіј провео. Готово кодъ сваке веће обителни налазисе по јданъ временитъ старацъ, коєга достоинства чуно, и дѣтолюбезно владалъ очарало ме є. Ови старци одвећь су говорљиви, много проповѣдаю о ныовыимъ обительима, ныновомъ првашнѣмъ путованю, и о чудесима и причицама ныовогъ предѣла. Бугаркинѣ су марљиве, и особито гостолюбиве према странимъ, кои ныове колибе походе. Брижљиво нѣгуюћи свогъ госта, журно подстичу на отињишту ватру, справљаю за нѣга мекану краснимъ ћилимима прострту постелю, и изъ срца сготове му прости ручакъ, које уморенъ путникъ на земљи безъ ножа и виљушке покуса.

Међу тимъ счепа газдарица преслицу, и сѣдне нузъ странога доле, а читава обитељ поређасе око ватре. Текъ што сунце заиђе, а жижакъ колибу освѣти, старацъ тихо заспи, дѣца почну дремати, дѣвойке се склоне у мрачну оближњу собицу, и само трудолюбива домаћица остае будна, и запткаванїмъ госта забављати тражи.

О! како ме є смутила, но и обрадовала, кадъ ме є добра жена пытала за мое отечество, матерь и сестре: „Любишь ли ты све иби? ел' кодъ твоје куће као кодъ нась? да л' и твоя мати преде, едали ти сетре ткају? О каки ми, ел' твоя кућа далеко одавде?“ — „На хиљаду сатій драга домаћице.“ — „Ахъ милый Боже,“ повиче тресући прискрбно главомъ и срдито окрећући хитрије вретено уплашена жена. „Заръ

и тако далеко люди живе? И то су твои?“ —

Много, о јошь много добра Бугаркинѧ пытати уме, докъ ме сии младости и постойбине мое неуспаваю. — Текъ што се зора наслѣши, радна се почне у читавой колиби, и красне домаћице кћери любезно поздрављају домаћегъ госта.

Наравъ є улила читаву очарајућу дражесть прости красоте у дѣвойку бугарску. Правилне лѣпе черте Гркинѣ, съ ватренымъ нѣнимъ погледомъ, стась сликовнокрасанъ Османкинѣ придає Бугаркинѣ редку дражесть. Къ овомъ се придржује и намѣр сходно лѣпо народно одѣло, слободно отворено и опеть строго морално владанѣ, складность и воля къ домаћемъ послованю. И зато пріе сваке друге дѣвойци овогъ предѣла приличи вѣнацъ. Нарави се захтѣло јошь јдануть показати женску у нѣномъ првобытномъ анђелско-чистомъ изгледу.

СВЕСЛАВЕНСКА ВѢСТЬ.

По гласу Илирски Народны Новина славни Старици и Редови и др. варашдинске Вармеће у државомъ 29 Авг. общтемъ спровишу, за показати у колико јимъ процветаји народности и напредованї народне литературе на срцу лежи, наручили су своимъ поклисарима за главнији соборъ троједини краљевина — Хрватске, Славоније и Далматије, кои ће се 17 Окт. у Загребу држати, да на томъ раде, да се на загребачкай академији катедра за народнији језикъ заведе. Истомъ любавију прама свому народу бијаху они и сада узгалбии, одлучивши, да се будућимъ поклисарима за државнији соборъ угарскай налогъ даде, да ондѣ утемељије катедре за славенскиј језикъ на свеучилишту пештанској ишту, да небы ниши мы за другимъ славнимъ народима европскимъ заостали, кои су велику користь подобрыи заведенија увидили. — За стадно се надамо, да ће ова знаменита одлука варашдинске вармеће и кодъ осталихъ вармећа славенски, угарской круни подложены, живаханѣ одзивъ наћи.

ДОМАЋЕ ВѢСТИ.

Родолюбиви принесци на фондъ школскій подъ руководствомъ депутатије находећи се.

У готовомъ попцу б. вр.

Год. 1821 Катарина Јовановић изъ Темишвара 1000 фр. — Год. 1823 Данијель Бикаръ избраный

www.univ.ac.rs
Универзитетска библиотека Србије
Грађанин у Сомбору 200 фр. — Год. 1824 Георгий
Хагић, Сенаторъ будимскій 200 фр.

Н. ц. и кр. аи. Величество благословило је
за Президента кр. угл. дворске коморе Алоизија
Барона Медијанскога, за Вице-президента и-
стога високога државнога достоинства Презеса угл.
Миленовога суда у Пешти Морица Грофа Амаш-
ши, такођер последњега и за правога тайнога са-
вјетника премилостиво назименовати.

(O.P.Z.)

Изъ Карловаца 5 Септ. Још 1 т. м. сваки је
Г.Г. Епископъ народнымъ депутатијама свое дјечезе
у 10 сатиј пре полдне по старшинству иша Г. кр.
Комисару, да га поздрави, кои је поздравъ Г. кр.
Комисаръ одъ 11—12 сатиј свима Епископима у
кругу своју народны депутатија, кодъ надлежнога
дјечезана находећисе, вратио. 2 данъ прошо је у
одмору. 3 Септ. до 10 сатиј сваки депутатија своје
пуномоћије предао је свомъ дјечезану; и одма у ар-
хијепископској резиденцији, почевши су се сви Г.Г. Е-
пископи искутили били, одређена преје депутатија
почела је са Епископијама заједно прегледати сва пун-
омоћија. Ова су збогъ ићки препона текъ 4 Септ.
Г. кр. Комисару прегледана ради поднешена. Да-
насъ прегледа Г. кр. Комисаръ сва пуномоћија. Су-
тра у 10 сатиј пре полдне одлази једна депутатија
изъ 24 депутатија подъ предводитељством Г.Г. Епи-
скопа Раичића и Живковића къ Г. кр. Комисару,
да га моли: како бы допустио да се конгресъ отво-
ри. Надамо се да ће се 7 отворити, а 9 избране
Митрополита започети.

Изъ Арада. Велику очу, коју су сви Лю-
бителји машегъ просвѣщенија, при височайшемъ на-
зименованју Високоблагородногъ Г. Еугенија одъ
Гјурковића за Верховнога школа наши Надзори-
рата, осетили радость, умножио је истый своимъ
долазомъ у наше предјеле, то јест у кругу Велико-
Варадекији визитације ради. Деветнаест је протекло
година, одъ како нит' институтъ Препарандије Влаш-
киј, нит' друге школе Верховнога свога Надзори-
рата видиле нису. За ово време у многомъ чemu
наше убоге школе страдале су. То увидити може
свакиј, који мало само уме размыслити, колика
полза произилази за школе изъ овакове визитације,
и колико су у овомъ смотренју школе наше досадъ
изгубиле. Истина, да је Г. Димитриј Константиниј,
привременији Директоръ, одъ петъ година свога Ди-
ректорства сваке године посвѣштавао школе; но дру-
га су слѣдства визитације Верховнога Надзори-
рата у свакомъ смотренију. Нјомъ ће се недостатци
школа надокнадити, јеръ намъ је Верховниј Надзори-
ратель мужъ, који пресвѣтенији духъ, и любовь

къ просвѣщенију сердца наша утѣшити може. По-
сле 19. година осванило је Институту Педагогичкомъ
Влашкомъ у Араду радостнији данъ 14 Јуна по наш.
кал. т. л. зато, што је Нђово Високородије Верхов-
нога школа наши Надзоритель Г. Евгениј одъ
Гјурковић тай данъ школу педагогическу по-
свѣтио, гдје га је Пречестијијши Г. Григориј Лука-
чић, Протопресвутер и Катихета, усрднимъ —
као Влахъ — словомъ Србскимъ поздравио, кое до-
стојно и праведно было бы и другимъ обнародова-
ти; на кое је и Г. Верховниј Надзоритель сходио
томъ умилијијше одговорио. После почeo је изъ свју
наука, у присуству честнога Клерса, и други од-
браны лица, испити држати, који тако га је утѣ-
шио, да је благоволије свое величайшимъ востор-
гомъ, предъ свима слышателјима, показао. У тай
истијији данъ и друге школе сербске, и влашке ту
находећесе посвѣтиши, и испите државши, кодъ
Нјовога Високородије Гдинија Крал. Совјетника Сав-
ве Тюкюлјиј одъ Кевермеши обѣдовао је, и
найисле посвѣтио и Благородну Госпоју Еустахију
одъ Арсића, која је на славу Божију и на ползу
народнога дома Јнштитуту педагошкомъ још 1825.
год. поклонила.

(коначъ слѣдује)

Изъ Пеште 10 т. м. Нђ. Високородије Г. кр.
кр. Совјетника Савве Тюкюлјиј одъ Кевер-
меши данасъ је срећно одштотовао у Арадъ.

Изъ Карловаца. Нђ. Ексцеленција Г. кр.
Комисаръ на народномъ Собору нашемъ није, као
што је у 20 броју листова наши објављено, на стану
у варошкој кући, него је кодъ Г. Стефана Симео-
новића грађанина.

Пешта. Кодъ насъ се берба веќе почини. Вре-
ме је веома неугодно. Мало који данъ прође да киша
непада. Грожђе одъ једрице пунца, а гдје гдје и труне.
Кљук је на врло низокији цвији — планинскобудимско
2—3 фр. одъ акова, а са пептанске каменарице
4—4½ фр. У Св. Андреј једна возионица, која се у
20 акова рачуна, недобија више одъ 40—45 фр.

Пешта 12 т. м. Као што смо у нашимъ листови-
ма објавили, великиј станъ се отвора. Данасъ вой-
ници излазе на пољ. Обширене вѣсти слѣдоваће.

КЊИЖЕВНЕ ВѢСТИ.

Пречести. Г. Севастјан Јелић, Игуманъ
у манастиру Гомирју, забављаје скупљањемъ народ-
нихъ србскихъ пословица. Већъ знаменитији број има
скупљени, кое у систематичномъ реду издати из-
дава.

Высокородный Г. Станиславъ одъ Шумарски, ц. кр. пензионный Мајоръ у Новомсаду, у рукопису има хронологію Србали, кою є поклонію Г. Милошу Поповићу у Пешти, да на свѣтъ изда. Дѣло є големо, износи до 100 рукописны табака. Прва свезка до паденія србскогъ царства на Косову готова є и у редъ стављена. Скоро ће објављено слѣдовати.

Высокоученый Г. Исидоръ Стояновићъ, Профессоръ исторіи на лицою бѣоградскомъ, србски превађа Ротекову исторію.

Высокоученый Г. Константинъ Бранковићъ, Профессоръ философіи на лицою бѣоградскомъ, србски превађа Круговъ философскій рѣчникъ.

ТРГОВАЧКЕ ВѢСТИ.

Сисакъ 11 р. Септ. 1842.

Плитка вода наши рѣка и многе друге околности, држе вѣкъ дуже времена житиу трговину у оковы, а тако се туже не само овиди, вѣкъ и по другимъ найзнатнімъ трговиштима. — Више терета сѣмена одъ репице, кое є у велике лађе утоварено, стои вѣкъ около мѣсеца дана поради плитке воде на путу између Земуна и Сиска, и ако скоро вѣкъ воде небуде, мораћесе (кошто су вѣкъ иѣкочи учнили), да се роба непоквари, великомъ трошкомъ у тумбасе преговаривати, за да у Карловацъ єдануть дође.

(И. Н. Н.)

Трстъ 13 р. Септемвр. 1842.

Рана. Ове седмице продало се 600 старій (3 старе чине 4 пож. мерова) чисте пшенице съ Дунаша по 4 фр. 10 кр. сребра, лошие по 3 фор. 15 кр. до 30 кр.; — 6500 старій кукуруза по 2 фр. 15 до 20 кр. съ Дунаша, изъ Румелије по 2 фр. 25 кр., изъ Солуна по 2 фор. 15 кр. — Памукъ. Продато є одъ 5 до 12 т. м. 433 денька мако по 24 фр. среб. (100 фун.), 240 денькова турскогъ по 22 фр., 25 — 32 денька американскогъ по 30 фр. — Шећеръ. Пресанъ шећеръ тражисе, и цѣна му је скочила. Писма изъ Хаване одъ 1 Августа явљају, да се ове године близу 100.000 сандука мањи него прошасте године сабрало. Узрокъ є тому, што у време кишне было нес. — Зейтинъ. Остао є при старой цѣни — цената одъ 23 до 28 фр. по качеству. — Восакъ. Слабосе тражи: цѣна є 100 до 103 цента. — Шишаркиј изъ Смирне 10 фр. цента.

Галацъ 28 Ав. 1842.

Нова се пшеница плаћа по 110 — 120 пари 100 ока или 225 фунтиј. Кукурузъ є скупъ. —

Листъ овай излази два пута у седмици, свакогъ Четвртка и Недеља, Четврткомъ на по табака съ обра зомъ иощива, а Недељомъ на читавомъ табаку. — Предплатити се може на свакој ц. кр. пошти съ полгодишињомъ цѣномъ за изванске 5 фор. ср., за Пештанце 4 фор. 36 кр. ср., и у експедицији Пештанско-Будимскогъ Скоротече, находећој се при учредничеству у Пешти у Бедемской улици (Bastei Gasse) № 349.

Браило 26 Авг. 1842.

Новъ јачамъ продаже по 40 пари, а ланено сѣме по 64 паре 100 ока.

Аликона 10 р Септ. 1842.

Вѣсти изъ Енглезке весма непрѣятно гласе о продажи ране. За пшеницу нико и непыта, и цѣне су паде.

ПУТЬ ПО СВѢТУ.

У Штрасбургу ће се ученый контресъ 28 Септембра у краљевскомъ двору отворити. Досадъ су се 750 участника различнаго народа јвили. Къ достоиномъ дочеку овни научни и списателя чине єдно стране секретара и предсѣдателя различни одѣљнија велике преправности. 248 различни пытания овомъ приликомъ вали рѣшити. Између овни налазисе єдно єдно особите важности у одѣљнију настављнија и одраньвани дѣце. А то є: „треба ли дѣтету само єданъ єдиний, или може ли два материја єзика знати? да ли се развијаји дѣтенѣ умне снаге чрезъ єдно и исто време учење обадва єзика препречује или ускорава? да ли: коимъ средствама могло бы се у првомъ случају помоћи, кадъ место пребыванja собомъ доноси, да дѣте два єзика на єданашуту учити мора?“ — Друго пытаније јасно показује недотушавност првога; јеръ оно, 'што се подъ материјимъ єзикомъ по течају нарави разумева, учи свакој човеку, па и сами дивљаци, безъ школе и наставника.

ШКОЛСКЕ ЗВАНИЧНЕ ВѢСТИ.

Директорскій конкурсъ.

У слѣдствију всевысочайшегъ, одъ высокославногъ краљ. унгарскогъ мѣстоблюстителногъ Совета изданогъ уреџеніја, дає се свима на знаније: да се званије краљ. Карапсебешкогъ провинцијалногъ окружногъ г. и с. народны школа Управителя, съ платомъ отъ 600 фр. В.В. и съ паушаломъ отъ 250 фр. В.В., упраздињено — хоће дѣјствително испунити. Сви они, кои себе за таково званије способне осећају, тамо се упуштају, да бы су своя прошенија нужднимъ доказателствама снабдѣна до 31. п. и. Декембра л. т. мени даље чиновнијогъ употребленија ради предати непропустили. — На послѣдакъ непропуштасе објавити, да є вышереченый Диштрикт. Директоръ дужанъ је Лугошу пребывать.

Дано у Пешти 12 Септембра 1842.

Евгениј отъ Гуровичъ св. р.
г. и. с. народны школа краљ. Верховниј Надзиратель.